

Cuprins

❁ <i>Cuvânt-înainte</i> de Deepak Chopra	9
❁ <i>Introducere</i> de Răzvan Andrei	11
❁ <i>CATRENE</i>	15
❁ <i>Mic glosar de termeni</i>	112

Cuvânt-înainte

T.S. Eliot a spus odată că poezia este o incursiune în lumea inarticulatului. Cuvintele lui Rumi m-au ajutat să mă cufund în abisul insondabil al spiritului încă de când aveam șase ani. Tatăl meu mă ducea la niște serate în timpul cărora mari poeți recitau atât din versurile proprii, cât și din creațiile vechilor scriitori mistici orientali. Se citea în persană, limbă pe care tata o vorbea, și, în vreme ce stăteam lângă el sau chiar pe genunchii săi, îmi traducea în engleză ori în hindi. Nu contează – chiar și când nu înțelegeam exact ce se spunea acolo, trăiam schimbarea aceea a conștiinței pe care o observam în jurul meu și simțeam că eram părtaș la acea experiență. Am trăit *exaltarea spirituală*. Astăzi, ca medic, realizez ce putere vindecătoare au cuvintele și că ele ne pot face să ne simțim în siguranță, că ne pot transforma viețile și că pot aduce în viețile noastre bucurie, sens și scop. Cuvintele ne pot aduce mai aproape de Dumnezeu. Așa sunt și versurile marelui poet Rumi.

Recomand această carte cu toată căldura!

Deepak Chopra

Introducere

Există în viețile fiecăruia dintre noi clipe în care suntem copleșiți – ori de bucurii uriașe, ori de nenorociri. Printre aceste experiențe-la-limită se află mai ales momentele de intimitate cu Dumnezeu, dar și cele în care suntem îndrăgostiți. Clipele de extaz se sustrag îndeobște verbalizării: le trăim ca atare. Și am simțit cu toții că uneori traversăm experiențe în urma cărora nu putem decât să tăcem. Rămâne însă, în adâncul nostru, o irepresibilă nevoie de a le împărtăși celorlalți ceea ce am trăit, dar și de a păstra pentru noi, „pe hârtie“, amintirea respectivelor momente prin descrieri cât mai exacte.

Însă cum să descrii ceea ce scapă oricărei descrieri? Cum să închizi într-un text ceea ce nu se lasă încapsulat, înțeles, circumscris prin limbaj? Ar însemna să numim ceea ce nu se lasă numit, să exprimăm ceea ce nu se lasă exprimat fiindcă este, de fapt, de neînțeles, paradoxal, dincolo de rațiune.

Omenirea n-a găsit până acum alt mijloc mai potrivit de a exprima inexprimabilul decât poezia. Cu ambiguitatea și precizia ei simultane, cu aerul ei vag și totuși exact, poezia a reușit imposibilul: să păstreze în lume experiențe pe care, altfel, le-am fi pierdut. Asta au făcut misticii din toate

vremurile – de la Ioan Teologul, Plotin, Grigorie de Nyssa, Simeon Noul Teolog, Ioan al Crucii, Tereza de Avilla și Meister Eckhart și până la Ibn 'Arabī, Rumi și marii mistici ai Orientului. O lume întregă de închinători care au scris despre experiențele lor prin mijlocirea poeziei. Aparent paradoxal, deși au trăit în epoci și locuri diferite, limbajul lor poetic este asemănător. Evident că există diferențe, dar ele pot fi identificate numai în partea „doctrinară“ a scrierilor lor. Atmosfera este însă aceeași.

În această selecție de poeme veți regăsi un mare maestru al paradoxului care, deși ne blochează mințile atunci când construim discursuri raționale, în chestiuni care țin de legătura cu Dumnezeu sau de dragoste se dovedește revelator. Există în poezia lui Rumi o lume a contrariilor care se dizolvă, a polarităților care se topesc în uniunea dintre Creator și creația Sa, în uniunea dintre îndrăgostiți.

Cititorul atent va observa și că limbajul în care-și exprimă Rumi experiența mistică seamănă izbitor de mult cu cel al îndrăgostiților din toate timpurile, cu limbajul erotic adică. Nu e o trăsătură specifică poetului persan, ci se întâlnește la toți misticii din toate timpurile. Reciproca este și ea valabilă. Îndrăgostiții folosesc, adesea, metaforele limbajului religios-mistic pentru a-și denumi experiențele. Platon spune că iubirea este manie „divină“ și cei care se iubesc își numesc dragostea divină, se simt „în cer“, „în rai“ și așa mai departe. Iată, așadar, că în cele mai importante experiențe ale vieții noastre de oameni (uniunea mistică cu Dumnezeu și îndrăgostirea), tindem să folosim metafore care traversează cu perfectă lejeritate aparenta prăpastie dintre ele. Ceea ce înseamnă că respectivele experiențe sunt de o profundă autenticitate, dar și că limbajul folosit pentru a le exprima

reuşeşte să pună în lumină trăiri ale sufletului care au loc îndeobşte în umbră, în taină şi fără spectatori.

Şi, tocmai graţie acestui tip de limbaj poetic, cititorul de azi poate parcurge versurile care urmează şi fără să fie o persoană religioasă. Şi, dacă este adevărat că istoria literaturii bune este istoria citirii intenţionat greşite a textelor înaintaşilor – teorie împărtăşită de gânditori ca Nietzsche, Harold Bloom şi Richard Rorty –, atunci a citi versurile lui Rumi în cheie erotică mai degrabă decât în cheie religioasă se poate dovedi un gest cu consecinţe benefice. În orice caz, aşa a fost pentru traducătorul acestei selecţii de poeme.

*

Selecţia catrenelor a fost realizată de Shahram Shiva, care le-a tradus din persană în limba engleză. După fiecare catren sunt indicate numărul strofei şi ediţia în care a apărut iniţial în traducerea engleză – *Divan-e Shams-e Tabrizi*: AK pentru Amir Kabir Press şi UT pentru University of Teheran Press.

Răzvan Andrei

CATRENE

Cel ce-mi fură somnul
Vrea ca altaru-mi să-mi fie udat cu lacrimi.
M-a înșfăcat în liniște și m-a aruncat în apă –
O apă atât de dulce, că-mi îndulcește lacrimile.

3 AK

Giuvaerul mi se purifică în vinul rubiniu
al Celui Preaiubit.
Potirul meu începe să se vaite și să geamă din cauza mea.
Am tot băut pahar după pahar după pahar din acest vin
Am devenit vin și vinul a devenit eu.

9 AK

Repetarea numelui lui Dumnezeu îi dă lumină lunii pline.
Această repetiție-i aduce pe cei pierduți îndărăt,
pe cărarea adevărului.
Pentru fiecare dimineață și seară de rugăciune, singurele
cuvinte să-ți fie
Zicerea „Nu există alt Dumnezeu în afara lui Allah!“

11 AK

E o forță vitală în sufletul tău, caută deci acea viață.
E o nestemată în muntele trupului tău,
caută deci acea mină.
O, călătorule, dacă ești în căutarea Acelui Ceva,
Nu privi în afară, uită-te înăuntru și găsește-L.

32 UT

Cel Preaiubit m-a copleșit cu slavă și bogății.
A croit un înveliș de vene și piele pentru sufletul meu.
Trupul acesta este mantia Sa, iar eu, un sufit,
 locuiesc în inima Lui.
Lumea-ntreagă-i un ribat, iar El este stăpânul.

33 AK

Dacă nu ne poți înțelege, nu păși pe această cărare.
Dacă nu-ți poți lepăda hainele, nu intra-n acest șuvoi.
Acesta-i centrul busolei, nu-i loc pentru lași,
Rămâi la locul tău, pe partea aceasta nu veni.

60 AK

O, tu, singur în ceruri ca soarele. Vîno!
Fără chipul tău, grădina și iarba sunt toate galbene.
Fără tine, universul e praf și pulbere. Vîno!
Fără tine, această adunare de bețivani e împietrită. Vîno!

64 UT

Beția noastră nu-i de la vin.
Adunarea noastră, atît de sărbătorească, nu e-nveselită
de harpă sau rabab.
Fără paharnic, fără un tovarăș, fără cîntăreți sau vin
Suntem răvășiți și buimaci ca niște bețivi pierduți.

82 UT

Ce fel de zi e asta, sunt doi sori pe cer.
Ziua de azi e diferită de toate celelalte.
Se aude din ceruri chemarea la o nuntă,
O chemare adresată oamenilor inimii: „Veste bună, asta-i
ziua ta! Astăzi!“

130 UT

Clipa în care mă învârt în jurul Tău
Este îngemănarea paharnicului cu vinul și potirul.
În clipa-n care vezi măreața strălucire a harului,
Sufletul, buimac și uluit, ți se aseamănă lui
Moise, fiul lui Amram.

130 AK

În această noapte mă învârt în jurul casei Celui Preaiubit.
O să mă-nvârt și-o să mă-nvârt până-n zori,
 în jurul Casei Lui.
Toate băuturile savuroase au fost
 denumite după Numele Lui
Acest craniu din mâinile mele e potirul Celui Preaiubit.

171 AK

Trebuie să fii drept. Să iubești e un act virtuos
Și-i dăunător pentru cel ce are o inimă stricată.
Ceea ce numești iubire e numai poftă
Între poftă și iubire e o distanță enormă.

175 AK

O, suflete al meu, e o punte între inima ta și a mea
Și inima mea caută acea cărare.
Inima îmi e limpede și pură ca apa,
Iar apa pură e o oglindă perfectă pentru clarul de lună.

185 AK

Nu vorbi de noapte pentru că zilele noastre
nu cunosc înserarea.
În orice religie există iubire, dar dragostea nu are religie.
Dragostea e un ocean fără granițe și țărături
În care mulți se îneacă, însă nu se-aud [în largul lui]
nici gemete de regret, nici strigăte către Dumnezeu.

232 AK